

невизначеностей як соціологічний параметр «нових» нерівностей. Український соціологічний журнал, 17(1-2), 77-81. Retrieved із <https://periodicals.karazin.ua/usocjour/article/view/11530>

2. Аза Л. Конституювання етнічності у смисловому контексті / Л.Аза // Смилова морфологія соціуму. – К.: Інститут соціології НАН України, 2012. – 421 с.

3. Про «Феномен аморальної більшості» [Електронний ресурс] /Режим доступу до ресурсу <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/podrobysci/pro-fenomen-amoralnoyi-bilshosti>

Довганик Н.М.

lamur4ik@bigmir.net

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних технологій

Юридичного інституту

ДВНЗ «Київський національний

економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

Чалюк Ю.О.

lamur4ik@bigmir.net

кандидат економічних наук,

доцент кафедри соціології

факультету управління персоналом,

соціології та психології

ДВНЗ «Київський національний

економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

КРИТЕРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ

У 40-х роках ХХ ст. американський науковець Т. Парсонс виокремив *базові критерії* соціальної стратифікації [1]:

✓ *дохід*, що включає заробітну плату, пенсію, стипендію, соціальні субсидії та дотації; доходи отримані від здачі нерухомого і рухомого майна в оренду

(квартира, машина, земля); доходи від участі в акціонерному капіталі фірми у формі дивідендів, а також депозитні рахунки у банку;

✓ *освіта*, що включає кількість років навчання, тип навчального закладу (I рівень — технікум, училище; II рівень — коледж; III рівень — інститут, консерваторія; IV рівень — академія, університет) та спеціалізацію. Сучасний ринок праці демонструє загострення конкуренції між працівниками, які мають дві й більше вищі освіти. Раніше володіння англійською мовою було вагомою перевагою при працевлаштуванні. В сучасних умовах недостатньо володіти лише англійською мовою, бо вона стала загальноживаною, так само як і українська та російська. Додатково потрібно ще володіти хоча б однією мовою, наприклад, французькою, німецькою, італійською, турецькою, китайською;

✓ *влада* дає можливість приймати рішення, нав'язувати свою ідею іншим;

✓ *престиж* – це повага, якою користується та чи інша професія. Для оцінки престижу професії проводять соціологічні опитування, використовують статистичні дані обліку заробітної плати. В наш час престижна та професія, яка приносить більший дохід. Немає непрестижних професій, усі професії потрібні. *Престиж* будь-якої *професії* залежить від людини та від того, що вона вкладає у свою працю. Проте, ми можемо констатувати, що в умовах новітніх технологічних змін професія друкарки, телефоністки вже не є актуальною. Інформатизація та цифровізація виробничих процесів становлять основу четвертої промислової революції. Графічно та статистично ознайомитись з базовими критеріями соціальної стратифікації дозволяє рисунок 1.

Рис.1. Базові критерії соціальної стратифікації

Джерело: [1].

До основних параметрів соціального розшарування суспільства іноді додають показник *здоров'я*, що вимірюється комплексом медико-соціальних показників: демографічних, захворюваності, фізичного розвитку [2]. Згідно вказаних критеріїв суспільство можна поділити на окремі ієрархізовані групи або класи, де одні мають більше переваг, ніж інші. За даним підходом виділяють вищий, середній та нижчий класи.

На думку сучасних дослідників потрібно базові критерії стратифікації доповнити *небазовими*, що дасть змогу більш точно описати багат шарову будову суспільства. До таких критеріїв відносять:

- *біосоціальні* (расові, гендерні, вікові);
- *соціокультурні*: територіальне сусідство;
- *мовний*, що характеризує етнічні та національні групи;

Культурно-мовний критерій є похідним від базового освітнього. Він демонструє рівень культури людини, її освіченість, грамотність, професійну обізнаність;

- *релігійні та політичні*. Великі ТНК часто зустрічаються з проблемою працевлаштування та адаптації мусульманок в корпоративній ієрархії. У багатьох ТНК є свій корпоративний стиль одягу. Жінка мусульманка ніколи не погодиться зняти хіджаб для того, щоб відповідати стилю компанії, адже це суперечить її віросповіданню. Саме тому великі компанії не беруть на роботу представниць мусульманської релігії, уникаючи конфліктної ситуації;

- *«ідеологічні» групи* (наукові, філософські, естетичні, освітні, етичні, групи відпочинку та розваг);

- *доступ до інформації та технологій* (критерій інформаційного суспільства). *«Хто володіє інформацією, той володіє світом»*, – сказав колись Уїнстон Черчілль. У сучасних умовах пандемія Covid-19 довела, що небазовий інформаційних критерій ділить суспільство на тих, хто зміг швидко адаптуватись до

цифрових трансформацій і на тих, хто залишив роботу через неспроможність швидко вчитись та адаптувати технології для роботи та навчання. Багато представників покоління X змушені були звільнитись з роботи, бо від них вимагали змінити формат роботи, перейти з офлайн на онлайн режим, використовувати хмарні сервіси зв'язку Google Meet, Microsoft Team, FaceTime, Skype, Zoom, Telegram, Viber, вести електронний документообіг.

Використана література:

1. Сорокин П. А. Социальная стратификация и мобильность. URL: https://sociology.mephi.ru/docs/sociologia/html/sorokin_soc_strat_mobile.html
2. Коваліско Н. Соціальна стратифікація: теоретичні та методичні засади дослідження на регіональному рівні. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2006. № 3. С. 138–139.
3. Сорокин П. А. Социальная стратификация и мобильность. URL: https://sociology.mephi.ru/docs/sociologia/html/sorokin_soc_strat_mobile.html

Приходько В.М.
viktoriaa.mail@gmail.com
кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри соціології
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

ВЗАЄМОВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Проявом загальної культури в сфері економіки є економічна культура, яка найбільш концентровано виражає цінності досягнення мети людиною в економічній